SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ
Laura Terho, hallitussihteeri
HPO/ASI

15.8.2019

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN ASETUS SOSIAALIHUOLLON AMMATTIHENKILÖIDEN YLIOPISTOLLISEN ERIKOISTUMISKOULUTUKSEN KORVAUKSEN PERUSTEISTA VUONNA 2019

Tausta ja asetuksenantovaltuus

Sosiaalihuoltolakiin (1301/2014) lisättiin muutoslailla 129/2019 uudet 60 a ja 60 b §, jotka koskevat sosiaalityön ammattihenkilöiden yliopistollisen erikoistumiskoulutuksen järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamista koulutusta järjestäville yliopistoille. Mainitut pykälät tulivat voimaan 1.4.2019.

Sosiaalihuoltolain 60 a §:n 3 momentin mukaan sosiaalihuollon ammattihenkilöiden yliopistollisesta erikoistumiskoulutuksesta suoritettavan korvauksen suuruudesta, maksamisen perusteista ja muista korvauksen hakemiseen ja maksamiseen liittyvistä menettelyistä säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Rahoitus

Valtion talousarvioesityksessä vuodelle 2019 on myönnetty 96 miljoonaa euroa valtion korvausta sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköille sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön erikoistumiskoulutukseen (budjettimomentti 33.60.33). Sosiaalihuollon ammattihenkilöiden yliopistolliselle erikoistumiskoulutukselle ei ole osoitettu erillistä määrärahaa, vaan vuoden 2019 talousarvioehdotuksessa momentille lisättiin 1,3 miljoonaa euroa samalla, kun uudeksi käyttökohteeksi lisättiin sosiaalihuoltolain 60 a ja 60 b §:n mukaisen valtion korvauksen maksaminen sosiaalihuollon ammattihenkilöiden yliopistolliseen erikoistumiskoulutukseen.

Vaikutukset

Korvauksen määräksi ehdotetaan jäljempänä selostettavin perustein 19 000 euroa kutakin erikoistumiskoulutuksen suorittanutta ammattihenkilöä kohden, ja erikoistumiskoulutuksen suorittaa vuoden 2019 aikana arviolta 25–30 sosiaalihuollon ammattihenkilöä. Vuodelta 2019 maksettaisiin korvauksia siis noin 475 000–570 000 euroa, kun huomioon ei oteta korvauksesta tehtäviä vähennyksiä. Tulevaisuudessa erikoistumiskoulutuksia saatetaan kuitenkin aloittaa vuosittain kahdella eri erikoisalalla (ks. jäljempänä jakso Yliopistojen verkosto), jolloin opiskelijoita valmistuisi vuosittain noin 50. Tällöin korvausten kokonaismäärä nousisi 950 000 euroon, jos korvaus pysyisi 19 000 eurossa koulutuksen suorittanutta ammattihenkilöä kohden.

Yliopistojen verkosto

Sosiaalityön koulutusta toteuttavat yliopistot järjestävät keskinäisenä yhteistyönään erikoistumiskoulutusta neljällä eri erikoisalalla (hyvinvointipalvelut, kuntouttava sosiaalityö, lapsi-, nuoriso- ja perhesosiaalityö ja rakenteellinen sosiaalityö). Yliopistot ovat

antaneet koulutusta myös sellaisille opiskelijoille, jotka ovat kirjoilla toisessa yliopistossa. Kukin yliopisto hakisi korvausta omasta yliopistostaan valmistuneiden ammattihenkilöiden osalta, mutta yliopistot voisivat sopia keskenään, kuinka korvaukset olisi perusteltua jakaa ottaen huomioon koulutusten järjestäminen yhteistyössä.

Valtakunnallinen sosiaalityön yliopistoverkosto Sosnet vastaa yliopistojen välisestä yhteistyöstä ja keskinäisestä työnjaosta koulutuksen toteuttamisessa. Myös Sosnetin koordinaatiotehtävästä aiheutuvat kustannukset olisi perusteltua laskea mukaan koulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

Toimivaltainen aluehallintovirasto

Sosiaalihuoltolain 60 b §:n mukaan aluehallintovirasto maksaa kustannusten korvaukset yliopistoille. Yliopistot hakisivat korvausta oman alueensa toimivaltaiselta aluehallintovirastolta.

Asian valmistelu

Asetusluonnoksesta järjestettiin lausuntokierros 28.6.–12.8.2019. Lausunnon antoivat valtiovarainministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, Itä-Suomen yliopisto, Tampereen yliopisto, Sosiaalityöntekijöiden seura ry, Sosnet ry ja Talentia ry.

Lausunnonantajat pitivät ehdotusta kannatettavana. Asetusluonnokseen ja muistioon on tehty eräitä täsmennyksiä opetus- ja kulttuuriministeriön lausunnon perusteella. Lisäksi Talentia ry toi lausunnossaan esiin, että opiskelijoiden yhdenvertaisuutta edistäisi parhaiten sellainen käytäntö, jossa korvauksen saamisen edellytyksenä olisi, että yliopisto palauttaisi käynnissä olevien erikoistumiskoulutusten opiskelijoille heiltä jo perityt maksut. Asetusluonnoksessa ei kuitenkaan ole ehdotettu tällaista ratkaisua, koska asetuksenantovaltuus ei mahdollista säätämistä tällaisesta yliopistojen itsehallintoon kuuluvasta menettelyllisestä ratkaisusta. Jää yliopistojen omaan harkintaan, palauttavatko ne opiskelijoille näiltä perittyjä maksuja.

Ehdotetut säännökset

1 §. *Sosiaalihuollon ammattihenkilöiden yliopistollisesta erikoistumiskoulutuksesta maksettavan korvauksen määrä.* Korvauksen määräksi ehdotetaan 19 000 euroa koulutuksen suorittanutta opiskelijaa kohden. Kyseinen euromäärä vastaa arvioiden mukaan koulutuksen järjestämisen todellista hintaa. Opetus- ja kulttuuriministeriö on aiemmin maksanut koulutuksen toteuttamiseen yliopistoille erityisavustusta, jonka suuruus on ollut 120 euroa opintopisteeltä. Lisäksi yliopistojen toiminnassa perittävistä maksuista annetun valtioneuvoston asetuksen (1082/2009) 2 §:n 3 momentin mukaan yliopistolain 7 a §:ssä tarkoitetussa erikoistumiskoulutuksessa opiskelijalta saadaan periä enintään 120 euroa opinto-oikeuteen kuuluvalta opintopisteeltä.

Edellä selostetun mukaisesti koulutuksen järjestämisen kokonaiskustannus olisi 240 euroa opintopisteeltä, ja kun koulutuksen laajuus on 70 opintopistettä, kustannus olisi yhteensä 16 800 euroa koulutuksen suorittanutta ammattihenkilöä kohden. Korvausta kuitenkin ehdotetaan 19 000 euroksi ammattihenkilöä kohden, jotta korvauksen

määrä kattaa myös yliopistojen yhteistyöstä ja sen koordinaatiosta johtuvat hallinnolliset kustannukset.

Ehdotettu 19 000 euron korvaus maksettaisiin täysimääräisesti vain silloin, jos yliopisto ei olisi perinyt koulutuksesta maksua opiskelijalta. Korvauksen maksaminen täysimääräisenä edellyttäisi myös, että yliopisto ei olisi saanut koulutuksen järjestämiseen valtionavustusta tai muuta vastaavaa tukea.

Jos yliopisto olisi perinyt koulutuksesta maksua, korvausta vähennettäisiin 3 500 eurolla koulutuksen suorittanutta opiskelijaa kohden. Vähennettävä euromäärä perustuu siihen, että käytännössä yliopistot ovat perineet koulutuksesta maksua 50 euroa opintopisteeltä eli yhteensä 3 500 euroa opiskelijaa kohden.

Tällä hetkellä on meneillään koulutuksia, joiden opiskelijoista jotkut ovat saattaneet jo suorittaa 3 500 euron maksun kokonaan ja toiset vasta osan kokonaismaksusta. Opiskelijoiden yhdenvertaisen kohtelun näkökulmasta olisi perusteltua, että yliopistot perisivät loppuun asti maksut kaikilta niiltä opiskelijoilta, joiden koulutus on tällä hetkellä kesken. Jatkossa on kuitenkin tarkoituksena säätää korvauksen maksamisen edellytykseksi, että koulutuksesta ei ole peritty maksuja eikä sen järjestämiseen ole myöskään saatu valtionavustusta tai muuta vastaavaa tukea. Jos siis yliopistot haluaisivat tulevaisuudessa hakea sosiaalihuoltolain 60 a §:n mukaista korvausta koulutuksen järjestämisestä, niiden ei tulisi periä maksuja sellaisista koulutuksista, jotka ovat alkaneet 1.4.2019 jälkeen eli sen jälkeen, kun sosiaalihuoltolain 60 a § tuli voimaan.

Korvauksesta vähennettäisiin myös koulutuksen järjestämistä varten maksetut valtionavustukset, eli käytännössä opetus- ja kulttuuriministeriön maksamat erityisavustukset, ja mahdolliset muut vastaavat tuet, kuten lahjoitukset. Valtionavustuksella ja muulla erityisellä tuella ei sen sijaan tarkoitettaisi yliopistojen perusrahoitusta, jota opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää yliopistoille yliopistolain (558/2009) 6 luvun nojalla.

2 §. *Korvauksen hakeminen.* Korvauksen hakemista koskeva perussäännös on sosiaalihuoltolain 60 b §:ssä. Lisäksi asetuksen 2 §:ssä säädettäisiin tiedoista, joita hakemuksessa on annettava.

Pykälän 1 kohdan mukaan hakemuksessa olisi ilmoitettava haettavan korvauksen kokonaismäärä, jossa on huomioitu 1 §:ssä tarkoitetut vähennykset. Pykälän 2 ja 3 kohdassa säädettäisiin puolestaan sellaisten tietojen ilmoittamisesta, joiden avulla aluehallintovirasto pystyisi varmistumaan haettavan korvausmäärän oikeellisuudesta.

Pykälän 2 kohdan mukaan hakemuksessa olisi ilmoitettava koulutuksen suorittaneiden ammattihenkilöiden määrä, nimet ja valmistumisajankohta. Ammattihenkilöiden nimien perusteella aluehallintovirasto pystyisi tarvittaessa varmistamaan, että koulutuksen on todella suorittanut se määrä ammattihenkilöitä, jonka yliopisto on ilmoittanut. Lisäksi valmistumisajankohtien perusteella aluehallintovirasto voisi varmistaa, että korvaus kohdennetaan oikealle vuodelle.

Pykälän 3 kohdan mukaan hakemuksessa olisi ilmoitettava myös ne ammattihenkilöt, joiden osalta koulutuksesta olisi peritty maksua, perittyjen maksujen yhteismäärä sekä kyseisten ammattihenkilöiden koulutuksen järjestämiseen saadun valtionavustuksen tai muun vastaavan tuen yhteismäärä.

3 §. *Voimaantulo.* Asetus tulisi voimaan 2.9.2019, ja sitä sovellettaisiin vuodelta 2019 maksettaviin korvauksiin. Sosiaalihuoltolain 60 a ja 60 b §:ää, ja siten myös ehdotettua asetusta, sovelletaan niiden henkilöiden koulutuskustannusten korvaamiseen, jotka saavat sosiaalityöntekijän erikoispätevyyden 1.1.2019 jälkeen.

Jatkossa asetus annettaisiin vuosittain.